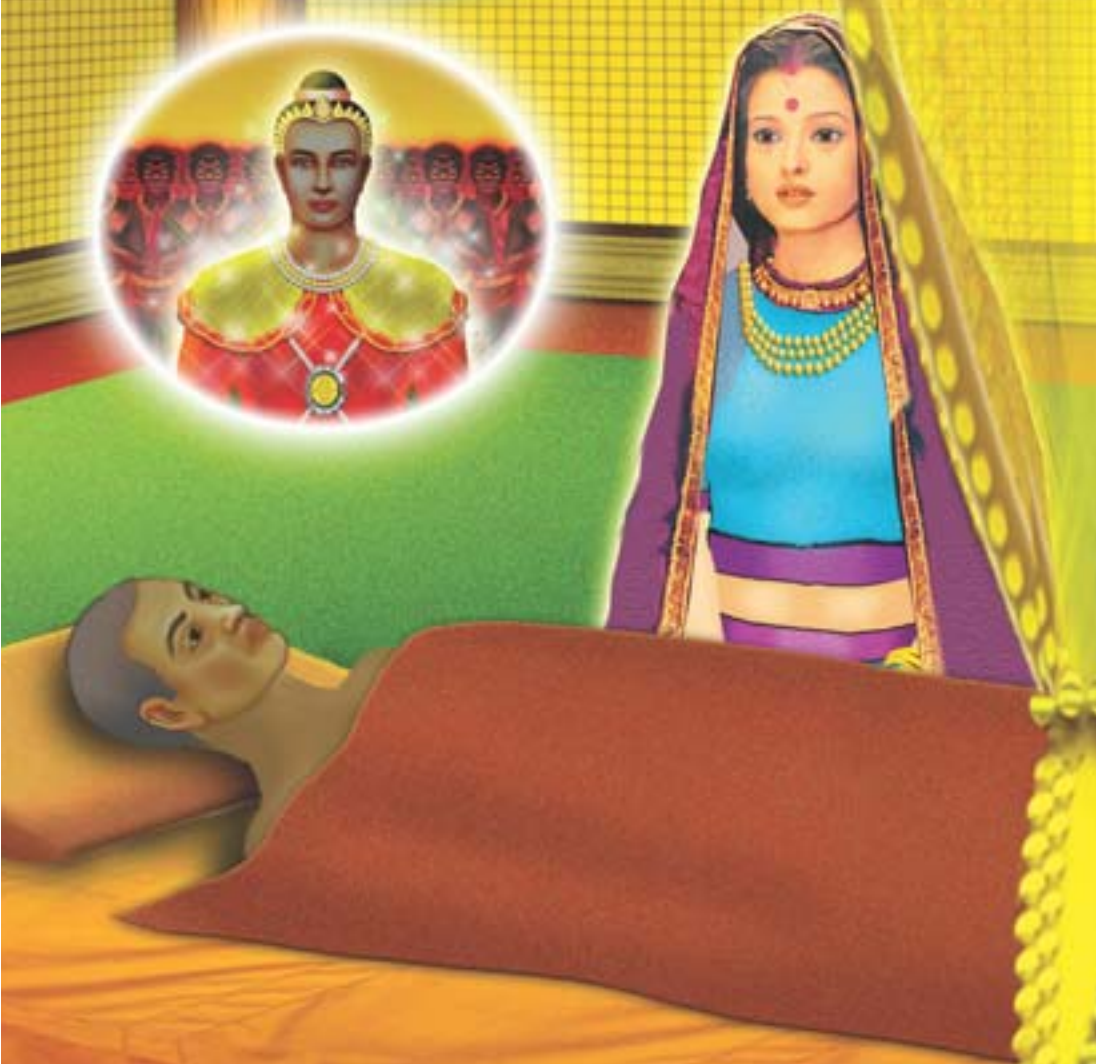

๕๑

แทนคุณอันสุดซึ้ง
ต้องให้เข้าถึงธรรม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวการกระทำตอบแทนไม่ได้
ง่าย แก่ท่านทั้งสอง ทั้งสองท่านคือ มารดาบิดา ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย บุตรพึงประคับประคองมารดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง พึง
ประคับประคองบิดาด้วยบ่าอีกข้างหนึ่ง เรามีชีวิตอยู่ตลอด
๑๐๐ ปี และเขาพึงปฏิบัติท่านทั้งสอง ด้วยการอบกลืน การนวด
การให้อาบน้ำและการตัด และท่านทั้งสองนั้น พึงถ่ายทอดจากระ
บิณฑบาตบ่าทั้งสองของเขานั้นแหละ

แทนคุณอันสุดซึ้ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๒๕

ชีวิตในวันหนึ่งๆ ผ่านไปอย่างรวดเร็ว เหมือนสายน้ำที่ไหลผ่านเลยไปไม่ย้อนกลับ ทุกลมหายใจเข้าออกที่สูญเสียไป ประเดี๋ยววันประเดี๋ยวคืน นั่นคือวันเวลาของชีวิตของคนเราที่ผ่านไป เรากำลังเข้าใจความเลื่อมความชราไปทุกขณะจิต ช่วงเวลาของชีวิตนี้สั้นนัก เราทั้งหลายจึงไม่ควรเป็นผู้ประมาท พึงเร่งทำความเพียร หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมทุกๆ วัน เพื่อความบริสุทธิ์บริบูรณ์ มีจิตใจแน่วแน่ ที่จะมุ่งแสวงหาทางหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งมวล เพื่อไปให้ถึงจุดหมายปลายทางของชีวิต และมีใจมุ่งตรงต่อหนทางของพระนิพพาน เช่นเดียวกับพระอรหันต์ทั้งหลาย

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสอุปมาไว้ใน อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวการกระทำตอบแทน ไม่ได้ง่ายแก่ท่านทั้งสอง ทั้งสองท่านคือ มารดาบิดา ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุตรพึงประคับประคองมารดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง พึงประคับประคองบิดาด้วยบ่าอีกข้างหนึ่ง เขามีชีวิตอยู่ตลอด ๑๐๐ ปี และเขาพึงปฏิบัติท่านทั้งสอง ด้วยการอบกลิ้น การนวด การให้อาบน้ำและการดัด และท่านทั้งสองนั้น พึงถ้ายอุจจาระปัสสาวะบนบ่าทั้งสองของเขานั้นแหละ

แทนคุณอันสุดซึ่ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๐

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย การกระทำอย่างนั้นยังไม่ชื่อว่า อัน
บุตรทำแล้วหรือทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย ดูก่อน
ภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง บุตรพึงสถาปนาบิดามารดาในราชสมบัติ
อันเป็นอิสราธิปัตย์ในแผ่นดินใหญ่อันมีรัตนะ ๗ ประการ
การกระทำกิจอย่างนั้น ยังไม่ชื่อว่าอันบุตรทำแล้วหรือทำ
ตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย ข้อนั้น เพราะเหตุไร
เพราะมารดาบิดา มีอุปการะมาก บำรุงเลี้ยง แสดงโลกนี้
แก่บุตรทั้งหลาย

ส่วนบุตรคนใดยังมารดาบิดาผู้ไม่มีศรัทธาให้สมาทาน
ตั้งมั่นในศรัทธาสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้ทุศีล ให้สมาทานตั้ง
มั่นในศีลสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้มีความตระหนี่ ให้สมาทาน
ตั้งมั่นในปัญญาสัมปทา ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ด้วยเหตุมี
ประมาณเท่านั้นแล การกระทำอย่างนั้นย่อมชื่อว่า อันบุตรนั้น
ทำแล้วและทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดา”

นักปราชญ์ได้กล่าวถึงพระคุณของพ่อแม่ว่ามีมากเกินกว่า
ที่จะพรรณนาให้หมดสิ้นได้ และเป็นการยากที่จะทดแทน
พระคุณของท่านได้หมด เพราะนอกจากจะกตัญญูรู้คุณ และ
ตอบแทนพระคุณแล้ว เรายังต้องประกาศคุณความดีของท่าน
ด้วยการทำตนให้เป็นคนดี หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรม ให้กาย วาจา

แทนคุณอันสุดซึ้ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๑

ใจ สะอาดบริสุทธิ์ เต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตา ปราบปรามสติกับ
ทุกข์ คน ไม่เบียดเบียนรังแกใคร ความดีของเราดีแหละ จะ
เป็นเครื่องประกาศคุณูปการของท่านทั้งสองให้ชาวโลกได้รับรู้
และกล่าวสรรเสริญว่า การที่เราเป็นคนดีที่โลกต้องการอย่างนี้ได้
เพราะท่านอบรมพร่ำสอนมาดีนั่นเอง การจะทำตนเช่นนี้ได้
ต้องหมั่นฝึกตนเองให้สมบูรณ์พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ จนเป็นที่
ยอมรับนับถือของคนรอบข้าง

เมื่อพ่อแม่ได้ยินแต่เรื่องคุณงามความดีของลูก ก็ปลื้ม
ปีติและภาคภูมิใจ เพราะรู้สึกตนเองเป็นผู้มีส่วนอย่างสำคัญ ใน
การอบรมบ่มเลี้ยงมาตั้งแต่เด็ก และทำให้ตนเกิดแรงบันดาลใจ
อยากละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใสตามลูกไปด้วย ครั้นลูกแนะนำ
ให้พ่อแม่เป็นผู้มีศรัทธายินดีในการให้ทาน รักษาศีล และเจริญ
ภาวนา ท่านก็จะประพฤติตามด้วยความเต็มใจ และถ้าท่านทั้งสอง
สามารถประพฤติธรรม จนเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในได้ เราก็
จะได้ชื่อว่า เป็นผู้ที่สามารถทดแทนพระคุณของพ่อแม่ได้อย่าง
แท้จริง

มีตัวอย่างของผู้ที่สามารถทำตามหลักพุทธวจนะ ที่ได้
ยกขึ้นมากล่าวข้างต้น เพื่อเป็นทิวฐานุคติ ให้เราเอาเป็นแบบ
อย่างของความเป็นลูกยอดกตัญญูอย่างแท้จริง บุคคลท่านนี้ คือ

แทนคุณอันสุดซึ่ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๒

พระสารีบุตรเถระ อัครสาวกเบื้องขวาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านเลือกที่จะตอบแทนพระคุณของโยมแม่ ด้วยการให้ธรรมะ เป็นทาน ทำให้โยมแม่ได้มีที่พักอันประเสริฐ เข้าถึงความเป็น อริยะที่เป็นเหตุให้ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

*เมื่อครั้งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เขตวันมหา วิหาร พระสารีบุตรตรวจดูอายุสังขารของตนเอง รู้ว่าจะมีชีวิต อยู่ต่อไปอีกเพียง ๗ วัน จึงนึกถึงโยมแม่ว่า โยมแม่มีลูกเป็น พระอรหันต์ถึง ๗ องค์ แต่ท่านเองยังคงนับถือพรหมเป็นสรณะ อยู่ ยังไม่มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยเลย

ด้วยความตั้งใจที่จะตอบแทนพระคุณโยมแม่ ให้ได้ที่พึง ที่แท้จริง หลังจากทีปลงอายุสังขารแล้ว จึงได้กราบทูลลา ปรีณิพพานกับพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อพระพุทธองค์ทรงอนุญาต แล้ว พระสารีบุตรเถระก็ได้เดินทางกลับไปยังบ้านเกิด พ่อโยมแม่ ของท่านเห็นพระลูกชายกลับบ้าน ก็ดีใจคิดว่า พระลูกชายคง อายากาลสิกขา กลับมาเป็นฆราวาสในวัยชรา จึงจัดเตรียมห้องพัก ซึ่งเป็นห้องที่พระเถระเกิดให้

ในคืนนั้น พระสารีบุตรเถระอาพาธหนัก ถ่ายเป็นเลือด

แทนคุณอันสุดซึ้ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๓

เกิดทุกขเวทนาอย่างแรงกล้า จอมเทพในสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้น และ
ท้าวมหาพรหมได้มาเยี่ยมตามลำดับ โดยตั้งใจจะเอาบุญอุปัฏฐาก
ดูแลพระเถระเป็นครั้งสุดท้าย แต่พระสารีบุตรให้เทวดาทั้งหมด
กลับไป โยมแม่ของท่านเห็นเหตุการณ์อันน่าอัศจรรย์ อย่างที่
ไม่เคยพบเห็นที่ไหนมาก่อน หลังจากเทวดากลับไปหมดแล้ว จึง
เข้าไปหาพระลูกชาย ถามว่า “เมื่อครูนี้นใครมาเยี่ยมท่าน” พระ-
สารีบุตรตอบว่า “ท้าวจาตุมหาราชและท้าวสักกะ” โยมแม่รู้สึก
อัศจรรย์ใจว่า พระลูกชายมีอานุภาพมากถึงเพียงนี้จึงถามต่อไปว่า
“แล้วหลังจากที่ท้าวสักกะไปแล้ว ใครมาเยี่ยมท่านอีก ดูเหมือน
ว่าทั่วบริเวณบ้านจะสว่างไสวไปหมด” พระเถระตอบว่า “นั่นคือ
ท้าวมหาพรหม ผู้ที่โยมแม่นับถือไฉไลละ”

โยมแม่ฟังแล้วรู้สึกอัศจรรย์ใจ ถามว่า “ลูกเป็นใหญ่กว่า
ท้าวมหาพรหม ผู้เป็นพระเจ้าของโยมด้วยหรือ” พระสารีบุตร
ตอบว่า “ใช่โยมแม่ มหาพรหมทั้งสี่เหล่านั้ ยังต้องเอาชายทอง
มารองรับพระผู้มีพระภาคเจ้า ในวันที่พระองค์ประสูติ” เมื่อ
ได้ฟังดังนั้น นางคิดได้ว่า “แค่ลูกเรายังมีอานุภาพขนาดนี้
แล้วพระศาสดาของลูกเรา จะมีอานุภาพขนาดไหนหนอ” ใน
ขณะนั้นเองมหาปิตได้บังเกิดขึ้นแผ่ซ่านไปทั่วร่างกาย พระเถระ
จึงพูดว่า “โยมแม่ ในขณะที่พระบรมศาสดาประสูติ เสด็จออก
ผนวช และในเวลาที่ดีรัสรู้ รวมทั้งในขณะที่พระองค์ทรง

แทนคุณอันสุดซึ่ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๔

ประกาศธรรมจักร หมิ่นโลกธาตุหวั่นไหวแล้ว ทัวทั้งสากลโลก
รวมทั้งเทวโลกและพรหมโลก ไม่มีใครสักคนที่จะมีศีล สมาธิ
ปัญญา วิมุตติ และวิมุตติญาณทัสสนะ เท่ากับพระพุทธองค์”

จากนั้นพระเถระแสดงพระธรรมเทศนา เรื่องพระคุณ
ของพระพุทธเจ้า โยมแม่ปล่อยใจตามกระแสเสียงของพระเถระ
สามารถทำใจหยุดนิ่ง จนกระทั่งได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน
ส่วนพระเถระปรินิพพานในเวลาใกล้รุ่งของวันนั้นเอง

จะเห็นได้ว่า พระสารีบุตรท่านเลือกที่จะตอบแทน
พระคุณของโยมแม่ ผู้ให้กำเนิดกายเนื้อแก่ท่าน ด้วยการให้
กำเนิดกายธรรมแก่โยมแม่ เป็นการปิดประตูบาปภูมิอย่างถาวร
และมีความเที่ยงตรงต่อหนทางพระนิพพาน อันเป็นเป้าหมาย
สูงสุดของชีวิต พวกเราก็เช่นเดียวกัน ถ้าอยากตอบแทนคุณอัน
ยิ่งใหญ่ของท่านทั้งสอง ต้องพยายามชักชวนแนะนำให้ท่านได้
ทำทาน รักษาศีล และหมั่นเจริญสมาธิภาวนา ให้ท่านได้ทำใจ
หยุดนิ่งในเส้นทางสายกลาง จนกระทั่งได้เข้าถึงพระธรรมกาย
ให้ได้ เพราะการตอบแทนพระคุณของท่านทั้งสอง จะสิ้นสุดต่อ
เมื่อลูกแนะนำให้ท่านหลุดพ้นจากสังสารวัฏไปสู่ฝั่งนิพพานได้
สำเร็จ

